

ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КУЛЬТУРОЛОГІЯ
1 КУРС

1. Людвіг ван Бетховен. Симфонічний метод композитора.

1. Композитор та його епоха. Основні етапи творчості. Принципи еволюції стилю. Проблеми визначення сутності пізнього стилю композитора. Записні зошити та листи композитора як важливе джерело розуміння характерних рис особистості Бетховена.
2. Провідні жанри. Діалектика музичного мислення. Бетховен та його сучасники. Бетховен і Кант. Бетховен і Гете. Крок до принципово нової ідейно-образної системи – героїко-драматичний тип мислення як засіб світовідчуття.
3. Бетховен та Ренесанс: актуалізація ідеї самоствердження людини як творчої особистості – людини-героя.
4. Трагування симфонічного циклу як динамічної структури з наскрізним розвитком. Особливості драматургії Третьої, П'ятої, Сьомої та Дев'ятої симфоній Бетховена: побудова тем, типи розвитку тематичного матеріалу, функції і змістовне навантаження розділів сонатної форми.
5. Розробковість та динаміка трансформацій як основний принцип побудови композиції.

Питання для самоперевірки

1. Які існують принципи класифікації симфоній Бетховена?
2. Жанрова типологія симфоній композитора.
3. Назвіть головні етапи еволюції симфоній композитора і культурні чинники цього процесу.

2. Романтизм як художній стиль. Особливості еволюції жанрової системи музичного мистецтва у першій половині XIX ст.

1. Історичні умови та чинники виникнення стилю.
2. Естетичні засади та жанрово-видові домінанти романтичної художньої системи.
3. Особливості еволюції жанрової системи у музичному мистецтві романтизму.
4. Романтизм у Німеччині і Австрії. Особливості національних художніх шкіл. Значення літератури в творчості композиторів-романтиків.
5. Принцип програмності та специфіка його трактування в музиці. Романтизм в аспекті проблеми „людини і світ”. Багатовимірність розуміння „ліричного” у романтиків: формування нової образної системи – типологія ліричних героїв.
6. Музичні жанри у XIX столітті (роль вокальної та інструментальної мініатюри, увертюра, симфонія). Трансформація музичної мови.

3. Ф. Шуберт (1797–1828) – перший віденський романтик

1. Етапи творчого шляху Ф. Шуберта. Характерні риси стилю композитора (жанри, образи, музична мова, принципи формотворення).
2. Пісня у творчості Шуберта. Зв'язок вокальної лірики Шуберта з національною поезією. Розширення образно-виразових меж жанру – психологізація пісні. Нове співвідношення вокальної та інструментальної партій.
3. Вокальні цикли як приклад нової вокально-інструментальної драматургії та прообраз романтичної великомасштабної форми. Особливості драматургії, образної сфери, засобів музичної виразності у вокальних циклах.

4. Інструментальна мініатюра в творчості Шуберта: фантазії, сонати – новаторський підхід до жанрів. Засоби музичної виразності.

5. Романтичне трактування жанру симфонії. Особливості ідейно-образного змісту та композиційної структури „Незакінченої” симфонії (№ 8 h-moll).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Підручники та загальна література

1. Бэлза И. Исторические судьбы романтизма и музыка. Очерки. Москва, 1985.
2. Вопросы оперной драматургии: Сборник статей. М., 1975.
3. Гете и музыка. Сборник статей к 250-летию со дня рождения поэта. – Санкт-Петербург, 2004.
4. Грубер Р. Всеобщая история музыки. М.: Музгиз, 1956.
5. Епохи історії музики в окремих викладах: Навчальний посібник. Переклад з нім. Ю. Семенов. В 2-х томах. Одеса, Будівельник, 2004.
6. Иванова І., Куколь Г., Черкашина М. Історія опери: Навчальний посібник. Київ, Заповіт, 1998.
7. Конен В. История зарубежной музыки. Выпуск II. М.: Музыка, 1989.
8. Левик Б. История зарубежной музыки. Выпуск II. М.: Музыка, 1974.
9. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 года. В 2-х томах. Т. 2. М.: Музыка, 1982.
10. Ливанова Т. Западноевропейская музыка XVII–XVIII веков в ряду других искусств. М.: Музыка, 1977.
11. Музична культура Італії та Франції: від бароко до романтизму (проблеми стилю та міжкультурних контактів): Зб. наук. праць. Київ: Держконсерваторія, 1991. 116 с.
12. Музыка Австрии и Германии XIX века. Книга I. II. III.
13. Ротбаум Л. Опера и ее сценическое воплощение. М., 1980.
14. Ферман В.Э. Оперный театр. Статьи и исследования. М., 1961.
15. Хохловкина А. А. Западноевропейская опера: Конец XVIII – первая половина XIX веков: Очерки. Москва: Музгиз, 1962. – 368 с.
16. Черкашина-Губаренко М. Музыка і театр на перехресті епох. – Київ, 2002.
17. Чёрная Е. С. Беседы об опере. – Москва: Знание, 1981. – 160 с.

Л. ВАН БЕТХОВЕН

1. Алексеев М. П., Берман. Бетховен. М.: Музыка, 1988. 512 с.
2. Альшванг А. Людвиг ван Бетховен. Очерк жизни и творчества. М.: Музыка, 1977. – 567 с.
3. Берков В. Симфонии Бетховена. Путеводитель. М., 1970.
4. Гольденвейзер А.Б. 32 сонаты Бетховена. Исполнительские комментарии. М., 1966.
5. Горюхина Н. Эволюция сонатной формы. К., 1973.
6. Друскин М. Фортепианные концерты Бетховена. Путеводитель. М.: Советский композитор, 1973. 86 с.
7. Келер Е. Х. “Прожить тысячу жизней”. По страницам разговорных тетрадей Бетховена. М., 1986.
8. Кён А. Г. Бетховен. Жизнь и среда. М.: 1909. 231 с.
9. Климовицкий А.И. О творческом процессе Бетховена. Л., 1970.
10. Кремлев Ю. Фортепианные сонаты Бетховена. М., 1970.
11. Маргулис В. И. Об интерпретации фортепианных произведений Бетховена. М.: Музыка, 1991. – 76 с.
12. Павчинский С. Некоторые новаторские черты стиля Бетховена. М.: Музыка, 1997.
13. Роллан Р. Жизнь Бетховена. М.: Музыка, 1937.

РОМАНТИЗМ

1. Бэлза И. Исторические судьбы романтизма и музыка: Очерки. М.: Музыка, 1985. – 200 с.
2. Берковский Н. Я. Романтизм в Германии. Л.: Художественная литература, 1973. 270 с.
3. Ванслов В. Эстетика романтизма. М.: Музыка, 1966. 367 с.
4. Гофман Э. Т. А. Собрание сочинений в шести томах: Пер. с нем. Т. 1. М.: Худож. лит, 1991. 494 с.

5. Житомирский Д. Музыкальная эстетика Гофмана // Избранные статьи. М., 1981. С. 14–77.

64. Зенкин К. Фортепианная миниатюра и пути музыкального романтизма. М., 1997.

Ф. ШУБЕРТ

65. Вульфийус П.В. Шуберт. Очерки жизни и творчества. М., 1983.

66. Лаврентьева И. Симфонии Шуберта. Путеводитель. М, 1967.

67. Хохлов Ю. Песни Шуберта: черты стиля. М., 1987.

68. Ф. Шуберт. К 200-летию со дня рождения. Материалы международной научной конференции. Сб. статей. М., 1997.

69. Шуберт и шубертианство: сб. мат. научного музыковедческого симпозиума. Харьков, 1999.